

Reisverslag november 2015 – maart 2016

Het zijn nu totaal andere tijden dan de voorgaande jaren. In het begin ging het er vooral om het vertrouwen van de pupillen, hun ouders en hun leraren te krijgen. Daarna ging het er om de jongeren te stimuleren om de studie ook na het O/L examen voort te zetten. Dat was allemaal nog redelijk eenvoudig vergeleken met waar een deel van de pupillen nu voor staat: na hun A/L examen keuzes maken voor hun toekomst. Sommigen zijn daar helemaal klaar voor, terwijl het voor anderen juist een zware opgave is. Ik was mij daarvan bewust en vandaar dat ik mijn verblijfsperiode ook heb aangepast (van 16 oktober tot 19 december 2015 en van 16 januari tot 16 maart 2016). Maar daarover later meer.

Kiezen

Begin dit jaar heeft het bestuur van APEKSHA een belangrijke, principiële beslissing genomen. Vooralsnog kregen alle pupillen, afhankelijk van de studiefase waarin zij zich bevonden, een vaste financiële tegemoetkoming. Iedereen werd daarbij gelijk behandeld. Dat bleek na het A/L examen praktisch niet meer vol te houden. De keuze aan vervolgopleidingen en cursussen is niet alleen erg groot, maar de financiële consequenties ervan zijn onderling nogal verschillend. De intensieve cursus Engels die Hasna nu bijvoorbeeld volgt is volledig gratis (zij krijgt zelfs een kleine dagvergoeding), terwijl het bij de *Chartered Accountancy* opleiding van Chamika om substantiële bedragen gaat. Het principe van gelijke behandeling is voor de fase na het A/L examen door het bestuur dan ook opgegeven en er is besloten om alle studiekosten dan volledig te vergoeden.¹

Via Marjo hebben de APEKSHA pupillen de mogelijkheid gekregen een Amerikaanse beroepskeuzetest te doen. Dat gaf eind vorig jaar wat complicaties omdat door mijn onoplettendheid de meesten de verkeerde test kozen. In de tweede periode van mijn verblijf, begin 2016, was gelukkig een herhaling mogelijk. Insaf maakte de eerste keer wel de goede test en het resultaat was opmerkelijk. Insaf had al besloten – voordat hij de test ging doen – om een opleiding voor *netwerk engineer* bij CISCO (<http://www.cisco.com/>) te gaan volgen. Het resultaat van de test was een advies om de studie *netwerk engineer* te gaan volgen! Dat geeft vertrouwen. Vlak voor het einde van mijn tweede verblijfsperiode kwamen de resultaten van de andere beroepskeuzetests beschikbaar. Ik heb de methodiek en de resultaten kort met iedereen persoonlijk kunnen bespreken. Voor de meesten waren de resultaten heel herkenbaar – zowel de uitkomsten als de aangegeven studierichtingen.

---

¹ Dit heeft overigens wel consequenties voor de fondsenwerving. Het bestuur zal zich de komende tijd hier actief mee bezighouden.

Hopelijk dat het rapport voor diegenen die nog een keuze moeten maken een goed hulpmiddel kunnen zijn. Tijdens mijn volgende bezoek later dit jaar, zal ik daar zeer zeker ook op terugkomen.

Groepsgesprekken

Gedurende mijn verblijf probeer ik steeds groepsgesprekken met de pupillen te organiseren. Dit verloopt steeds met wisselend succes. De wil is er zeer zeker, maar de drukke programma's, de verschuivingen in de lesroosters en de plotselinge regenbuien maken deelname niet altijd optimaal. Halverwege mijn verblijf heb ik drie groepsleiders aangesteld om de groep meer verantwoordelijk te geven voor de organisatie. Je merkt dat die verantwoordelijkheid echt wennen is voor hen. Toch gaat het geleidelijk beter en de gesprekken zelf zijn zeer levendig.²

Ook dit jaar is Mirjam Zwolsman mij weer een kleine week komen helpen met mijn gesprekken met de APEKSHA pupillen. Deze keer was het gespreksonderwerp: hoe zie jij jezelf over 10-15 jaar en wie is voor jou een rolmodel? Het is gelukt om kleine gespreksgroepen te organiseren, en dat in die korte periode. Als extraatje heb ik weer een gezamenlijk diner bij Karuna (waar we vorig jaar in het kader van APEKSHA dag de kooklessen organiseerden) kunnen afspreken. Wederom een groot enthousiasme. Independance day (een nationale vrije dag) viel in Mirjams periode, waardoor bijna iedereen ook kon deelnemen.

Bedrijfsopleiding

Eind februari 2015 heb ik een bedrijfsbezoek aan het LightHouse Hotel in Galle kunnen organiseren voor de jongeren. Dit luxe hotel verzorgt regelmatig interne bedrijfsopleidingen voor de eigen staf en daar hebben we een klein deel van kunnen meemaken, inclusief een korte rondleiding door het hotel. Zeer indrukwekkend voor iedereen. Vlak na mijn terugkomst midden januari 2016, informeerde men mij dat het hotel wederom een bedrijfsopleiding start, en kreeg ik de vraag of er APEKSHA pupillen zouden zijn die hieraan willen deelnemen. De opleiding duurt zes maanden en de deelnemers ontvangen tegelijkertijd een klein salaris. Na een goede afronding wordt hen vervolgens een vast contract aangeboden. Uiteindelijk is alleen Imasha op dit aanbod in gegaan.

APEKSHA dag

En dan natuurlijk de APEKSHA dag die een groot succes was. Voor het eerst een APEKSHA dag zonder enige bemoeienis van mijn kant (afgezien van de instemming met de begroting en de betalingen natuurlijk). 's Morgens tussen 07:00 en 07:30 verzamelen op een vaste, bekende plaats en voor 08:00 zaten we (met veel muziek, gepraat en gelach) in het busje naar Kanneliya (<https://en.wikipedia.org/wiki/Kanneliya-Dediya-gala-Nakiyadeniya>), één van de kleine, resterende regenwouden in Sri Lanka.

---

² De volgende onderwerpen hebben we deze periodes besproken

- hoe ziet jullie familieleven eruit (wie doet wat, eten jullie met elkaar, waar praten jullie over)
- in welke mate kun je beslissen over je eigen toekomst (opleiding, baan, waar ga je leven, partner)
- emancipatie
- coöperatie en communicatie

De weg er naar toe was erg slecht met veel werkzaamheden, maar tegen 10:00 uur bereikten we ons doel. Hier troffen we de enige financiële tegenvaller; voor mij gold een veel hogere toegangsprijs dan voor de lokale bevolking. Vooral Insaf vond dit maar niets en heeft zich dan ook vele malen bij mij geëxcuseerd.

Met de lokale gids gingen we vervolgens op pad. Hij waarschuwde ons meteen voor de bloedzuigers. Iedereen liep op blote voeten en slippers, hijzelf ook, behalve ik, degelijk gekleed in lange broek, met sokken en dichte schoenen. Er bestond volgens hem een eenvoudig middel tegen die bloedzuigers - een soort zeep - dus dat werd aangeschaft. Maar zoals het gaat met dat soort middeltjes, het werkt maar heel beperkt. Het gegil van afgrijzen was onderweg dus niet van de lucht. De tocht zelf was erg interessant, met goede uitleg van de gids. Wat ik me echter nooit gerealiseerd heb was hoe hoog de luchtvochtigheid kon zijn, ongelooflijk! Het ging langzaam bergop maar binnen de kortst mogelijke tijd was alles, maar dan ook echt alles, kletsnat en hadden we geen droge draad meer aan ons lijf.

Bij een mooie waterval lunchten we met de meegebrachte lunchpakketten. Het was de bedoeling dat we daarna nog verder bergop zouden gaan en vanaf een markant punt de terugweg zouden nemen. Maar al snel werd duidelijk dat de vermoeidheid bij een aantal begon toe te slaan en dus werd er besloten meteen maar rechtsomkeert te maken. Om een uur of twee zat de tocht er op. Er was nog de mogelijkheid om in de rivier te zwemmen en daar werd door minstens de helft van de groep gretig gebruik van gemaakt. Dat betekende trouwens niet dat de andere groep het er droog vanaf bracht; ook zij konden het niet laten de rivierbedding op te zoeken met alle gevolgen van dien. Om half 4 uur zaten we weer in de bus, moe en voldaan. Het belangrijkste voor mij bij dit alles is de sfeer in de groep. Natuurlijk ontstaan er onderling kleinere groepjes, maar toch praat iedereen met iedereen. Niemand die zich afzondert en dat is wel heel belangrijk.

Hoe staat het met de APEKSHA pupillen

Akila

Akila is na haar O/L examen in december 2014 meteen gaan werken. Ondanks vele pogingen van mijn kant haar weer aan het studeren te krijgen bleek zij bij mijn aankomst nog steeds te werken. Financiële redenen zijn de oorzaak. Zelfs het aanbod van APEKSHA om maandelijks een bedrag naar haar rekening over te maken (ter compensatie van een aanzienlijk deel van haar verdiensten) mocht niet baten. Het laatste bericht is dat de familie ergens in april verhuist naar Kataragama – een bedevaartplaats in het zuidoosten van Sri Lanka en het geboortedorp van haar vader. Wanneer dat doorgaat zijn voor Akila praktisch alle kansen verkeken – er is geen vervolgopleiding en er zijn bijna geen (goede) banen daar. Voor Akila zou de bedrijfsopleiding bij het LightHouse Hotel een uitkomst kunnen zijn, temeer daar de Jetwing groep - waar het LightHouse Hotel onder valt – ook een hotel in Kataragama heeft. Ik heb haar dit voorgesteld, maar Akila heeft te kennen gegeven hier niet op in te willen gaan. Haar probleem is vooral dat zij na de verhuizing van haar ouders gedurende een deel van de opleidingsduur zelf voor onderdak in Galle moet gaan zorgen. Mijn aanbod om haar hierbij – ook financieel – te faciliteren sloeg ze af. Zelfs Imasha heeft nog een uiterste poging gewaagd, maar met hetzelfde resultaat. Heel jammer, want dit betekent dat we afscheid van Akila moeten nemen.

Chamika

Met Chamika gaat alles naar wens. Hij is zeer goed geslaagd voor zijn A/L examen en kan op basis daarvan naar de universiteit. Zijn resultaten waren alleen niet goed genoeg om naar de allerbeste universiteit (Sri Jayawardanapura in Colombo) te kunnen gaan.³ Het is nu nog afwachten waar hij wel naartoe gaat en dat weten we pas begin februari 2017. Zo werkt het onderwijssysteem in Sri Lanka. Ondertussen volgt hij nu wel de eerste fase van de *Chartered Accountancy* opleiding tot en met september dit jaar. Ook op de universiteit zal hij de *accountancy* opleiding gaan volgen.

Dilki

Dilki doet dit jaar augustus haar A/L examen (*business stream*). Dilki wil graag lerares worden, maar we zullen eerst haar examenresultaat moeten afwachten. Ik heb haar wel gevraagd ondertussen een plan te maken voor wat zij na haar examen denkt te gaan doen. Zowel voor de laatste vier maanden na haar examen als voor begin 2017, wanneer de meeste beroepsopleidingen starten. Haar Engels is opmerkelijk beter geworden en daar heb ik haar uiteraard ook mee gecompimenteerd.

Disna

Disna staat een beetje apart van de groep. Zij doet verder niet mee aan de overige activiteiten (dit lukt ook niet in verband met de zorg voor haar dochtertje). Vorig jaar was het nog haar bedoeling om een *pharmacy* opleiding te volgen, maar daar is niets van terecht gekomen. Voor een belangrijk deel door huiselijke omstandigheden, om het maar voorzichtig te zeggen. Ik heb vorig jaar een uitgebreide sms van haar gekregen waarin zij mij die probeerde duidelijk te maken (haar Engels is erbarmelijk). Ik heb Shermain gevraagd contact met haar op te nemen; ze zijn van dezelfde leeftijd en kennen elkaar nog uit de beginperiode van APEKSHA. Je wordt er niet vrolijk van om te horen hoe haar leven zich ontwikkelt. Ik heb dan ook zeer veel bewondering voor haar doorzettingsvermogen en haar pogingen om daar verandering in te brengen. En ik zal dat – zo mogelijk – ook stimuleren. De provinciale overheid selecteert op gezette tijden op basis van de resultaten van een vergelijkend examen administratief medewerkers. Gegadigden voor dit examen kunnen gedurende een dag in de week hiervoor worden bijgespijkerd. Disna volgt nu sinds begin februari deze cursus. Vooralsnog is de verwachting dat dit examen kort na het Singalees Nieuwjaar (dat is half april 2016) gehouden gaat worden.

Hajara

Totaal geen zorgen over Hajara. Hoewel ze de jongste van de groep is ontwikkelt zij zich prima. Ze doet pas in augustus 2017 haar A/L examen, maar weet nu al wat zij wil gaan doen. En wel hetzelfde als Chamika: na haar examen de eerste fase van de *Chartered Accountancy* opleiding en daarna de *accountancy* opleiding aan de universiteit. Haar Engels verbetert zich snel en ook in de groep is zij duidelijk aanwezig. Kortom: het gaat met haar heel goed!

Hasna

Hasna is een ander verhaal. Zij heeft in augustus 2016 haar A/L examen gedaan maar heeft in de periode na haar examen enkel thuis gezeten. Het ontbreekt haar aan

---

³ Van de uitslagen wordt per provincie een ranglijst gemaakt en van de Southern Province gaan alleen de eerste honderd naar deze universiteit.

doorzettingsvermogen en zij weet eigenlijk ook niet goed wat zij later wil worden. Af en toe vertelde ze me lerares te willen worden, maar het werd me niet duidelijk hoe graag zij dit wilde. Haar examenresultaten waren ook niet erg bijzonder: voor drie vakken net geslaagd, maar niet voor haar Engels.

Tijdens mijn verblijf vorig jaar zijn we samen uiteindelijk terechtgekomen bij het College of Technology (CoT), waar ze een computeropleiding wilde volgen. Maar haar examenresultaat voor wiskunde van haar O/L examen bleek daar niet voldoende voor te zijn. Het alternatief was een opleiding Engels, vijf hele dagen per week gedurende het hele jaar. De opleiding stoomt leerlingen klaar voor het internationaal erkende IELTS-examen. Hasna ging hiermee akkoord en het leek kat in het bakje. Na terugkomst begin dit jaar bleek dat ze zich toch niet had ingeschreven voor de opleiding. De reden daarvoor was dat zij een schooluniform moest dragen en als moslima dus niet haar habajah aan kon. Gelukkig ken ik de directeur en enkele leraren aan het CoT en kwam er zo al snel achter dat dit op een misverstand berustte. De leerlingen dragen inderdaad een uniform, maar de moslimmeisjes mogen wel degelijk hun hoofd bedekken. Na een gesprek met haar broer – waar Hasna woont – was dit probleem snel opgelost. Hasna volgt inmiddels de opleiding. En het mooiste is: Hasna wil volgend jaar lerares Engels worden!

Imasha

Ook Imasha vraagt de nodige aandacht. Ze slaagde destijds niet voor haar wiskunde tijdens het O/L examen. Ondanks verschillende pogingen om dit vak tijdens haar voorbereiding voor het A/L examen alsnog te halen, lukte dit niet. Het gevolg was dat ze niet mee mocht doen aan het A/L examen. Imasha heeft toen gedurende zes maanden een soort stage gedaan bij de firma DSI, een grote werkgever in Galle (zie: <http://www.dsiholdings.com/>). Dat betekende een kennismaking met het bedrijf, de diverse werkzaamheden en de mogelijkheid tot het volgen van cursussen als PC-gebruik, dit alles tegen een gering salaris. Imasha was echter geïnteresseerd – ook door het bezoek aan het LightHouse Hotel – in een baan in het hotelbedrijf. Het Sri Lanka Institute of Tourism & Hotel Management (SLITHM, <http://www.slithm.edu.lk/>) heeft ook een afdeling in Kogalle (vlak bij Galle), waar allerlei vakopleidingen worden gegeven. Na mijn terugkomst begin dit jaar bleek dat ze zich toch had opgegeven voor een van de vakopleidingen, maar zich in de plaats daarvan had aangesloten bij het Srilankan Youth Corps (een instelling die jongeren voorbereidt op een beroepsopleiding). Aangezien Imasha mogelijk geïnteresseerd zou kunnen zijn in de beroepsopleiding van het LightHouse Hotel, heb ik haar gevraagd contact op te nemen met de verantwoordelijke persoon voor deze training. En inderdaad, dat heeft ze gedaan. Het resultaat is dat Imasha is aangenomen en daar dolblij mee is.

Insaf

Geen enkel probleem met Insaf! Het was wel het volstrekt onverwacht dat hij niet is geslaagd voor zijn A/L examen. Maar zoals eerder al bekend was heeft hij heel duidelijk gekozen voor een bepaalde beroepsopleiding: *netwerk engineer*. Dat wil zeggen dat hij dan gedurende één heel jaar een (dure) cursus volgt met een goed perspectief op een dito baan. Insaf is gedurende de periode aan het Richmond College duidelijk gevormd en volwassen geworden. Hij lijkt af en toe enigszins verveeld in het gezelschap van de andere APEKSHA pupillen maar is steeds wel heel bereid initiatieven te nemen bij het organiseren van activiteiten.

Iresha

Iresha is een echt probleem. Zij bereidde zich voor op het A/L examen in augustus 2015 maar besloot in april daaraan voorafgaand opeens niet deel te nemen en is vervolgens fulltime gaan werken bij DSI. Vooralsnog weet ik niet meer dan dat financiële problemen thuis hiertoe de aanleiding waren. Iresha is tot nu toe erg gesloten gebleven, maar daarin lijkt nu enige verandering in te komen. Ik heb haar gezegd dat APEKSHA haar op een aantal manieren mogelijk kan helpen:

- 1) door haar een maandelijkse toelage te geven (als gedeeltelijke compensatie van haar salaris) om haar studie weer te kunnen oppakken;
- 2) deelname aan de bedrijfsopleiding van het LightHouse Hotel;
- 3) gebruik te maken van mijn contacten met de Chamber of Commerce in Galle. Men heeft mij daar al toegezegd dat zij hun best zullen doen om iemand aan een betere baan te helpen.

Uiteindelijk heeft Iresha besloten dit jaar nog te blijven werken en begin volgend jaar haar studie weer te willen oppakken. Zij heeft mij wel toegezegd een e-mail te zullen sturen, waarin zij mij duidelijk hoopt te maken wat haar beweegredenen zijn geweest.

Irushan

Irushan zal geen probleem worden. Hij bereidt zich op dit moment voor op zijn A/L examen in augustus dit jaar en hoopt vervolgens naar de universiteit te gaan. Irushan ontwikkelt zich als een pure, breed geïnteresseerde technicus, maar ook op andere gebieden is hij zeer geïnformeerd. Het enige probleem is zijn gezondheid: hij is vaak ziek, zwak en misselijk. Hij is hiervoor onlangs wel naar de dokter geweest, maar dan vertelt hij niet dat hij al jaren veganistisch is en andere dingen niet eet omdat hij ze gewoon niet lekker vindt. Hij heeft mij nu wel toegezegd hier wel melding van te maken bij een volgend bezoek. Verder heeft zijn vader – de enige kostwinner – onlangs een open- hart- operatie ondergaan en het is nu maar afwachten of dit voor Irushan nog vervelende consequenties gaat geven.

Rihama

Voor Rihama geldt hetzelfde als voor Irushan. Zeer stabiel, bereidt zich bescheiden en stil voor op haar A/L examen in augustus en wil vervolgens hetzelfde pad op als Chamika en Hajara. De eerste fase van de *Chartered Accountancy* en daarna de accountancy opleiding aan de universiteit. Haar familiesituatie is gelukkig wel stabiel; zelfs in die zin dat haar moeder (als moslima) zeer bewust kiest voor gelijke kansen voor haar dochters en zonen.

Shermain

Shermain had grootse plannen om de hotelmanagementopleiding aan het SLITHM in Colombo te gaan doen. De teleurstelling was dan ook erg groot toen bleek dat zij gezakt was voor haar A/L examen. Zij had zich wel direct na haar A/L examen ingeschreven voor twee cursussen: een uitgebreide intensieve cursus *Windows Office* voor 5 ochtenden per week en een voorbereidende cursus *ticketing office* (verkoop en alle afhandeling van vliegtickets). Voor deze laatste cursus is zij geslaagd en zij kon na een aantal sollicitaties een praktijkstage van een jaar gaan doen bij Sri Lankan Airlines in Colombo. Haar examen voor de *Windows Office* cursus doet zij echter pas in eind maart 2016, waardoor zij haar praktijkstage heeft moeten laten lopen. Mogelijk dat zij nu een

stewardessencursus gaat doen. De teleurstelling van het mislukte A/L examen is ondertussen helemaal verdwenen.

Tharindu

Tharindu heeft dit jaar wel zijn A/L examen gedaan maar heeft vrij snel daarna besloten het examen opnieuw te gaan doen maar dan voor een andere richting: drama en muziek. Door deze verandering in studierichting mist Tharindu de theoretische achtergrond en zal daarom zijn A/L examen pas in augustus 2017 gaan doen. Hij is de gangmaker in de APEKSHA groep. In zijn aanwezigheid is de stemming altijd goed en met zijn grappen en grollen vermaakt hij iedereen.

Upeksha

Upeksha gaat dit jaar haar A/L examen doen. Ze is een van de zwakkere leden van de groep en ik ben dus zeer benieuwd naar haar resultaten en wat zij daarna wil gaan doen. Haar Engels is zeer zwak en mede door haar verlegenheid is communicatie met haar nog steeds erg lastig. De cursus Engels die Hasna op dit moment doet zou dan ook een uitkomst voor Upeksha kunnen zijn. Verder is zij soms ook aandoenlijk en krijg ik heel onverwacht hele lieve sms – berichtjes. Ook Upeksha zal ik vragen een plan op te stellen voor wat zij denkt te gaan doen na haar A/L examen. Mogelijk dat de uitslag van de beroepskeuzetest haar nog wat aanknopingspunten daarvoor kan geven.